

PYHTÄÄPYTTIS

Tiennäyttäjä jo vuodesta 1347

POLKUPYÖRÄN KEVÄTHUOLTO

Ennen ajoon lähtöä on syytä tarkistaa muutama oleellinen komponentti ja seikka pyörän toimintakuntoisuuden varmistamiseksi.

Rengaspaineet

Syksyllä tai vielä talvellakin renkasiin lisätty ilma on tunnetusti ohuempaa, minkä vuoksi se myös karkaa renkaista nopeammin. Rengaspaineet tuleekin tarkistaa vähintään näppituntumalla tai vaikkapa jalkapumpun painemittarilla. Kaupunkiajossa käytetään 2,5-4 bar paineita, maantiellä 4-6 baria ja maastossa 1,6-2,2 baria. Jos SI-järjestelmän painetta ilmaisevat yksiköt ovat hepreaa, rengas tarvitsee todennäköisesti ilmaa, jos sitä saa painettua sormin tuntuvasti kasaan.

Ketjut

Jos ketjun liike on yhtä taipuisaa kuin kuskin liikkeet puolenpäivän mittaisen pyörälengin jäljiltä, ne vaativat vähintään voitelua. Varma merkki ketjuöljyn tarpeesta on, jos ketjut pitävät kitisevää ääntä. Voitele kuiva ja mahdollisesti äänekäs ketju asianmukaisella ketjuöljyllä (vinkki: CRC ei lukeudu niihin) ja pyyhi ylimääräiset pois rättiä käyttäen tai puhdista ketju kauttaaltaan ennen voitelua. Voiteluaineesta on hyötyä vain ketjun nivelissä ja kaikki pintaan jäävä voiteluaine ainoastaan kerryttää epäpuhtauksia.

Jarrut

Polkupyörän jarrut ovat tunnetusti vauhdin surma, mutta myös pakolliset. Varmista pyörävarastossa ja vielä ennen matkaan lähtöä parkkipaikalla tai pihassa, että jarrut toimivat ja myös hidastavat pyörän vauhtia. Griippiin asti painuva jarrukahva, rispaantunut jarruvaijeri tai puhki kuluneet jarrupalat ovat ehdoton no go.

Kun pyörän eteenpäin suuntautuvalle liikkeelle ja ajoturvallisuudelle välttämättömät seikat on saatu alta pois, voidaan siirtyä eteenpäin. Muista tarkistaa myös seuraavat asiat!

Vaihteet

Vaihteiden toiminta ei ole välttämätön pyörän käyttämiselle, mutta huonosti toimivat vaihteet voivat johtaa ajokokemukseen, jonka johdosta pyörä päätyy uudestaan varaston perälle odottamaan seuraavaa kevättä. Tarkista vaihteiden toiminta nostamalla takarengas ilmaan, pyöritä kampia ja käy vaihteet läpi. Tee sama myös ajossa. Mitään ei ole todennäköisesti rikkoutunut pyörän seisoessa, mutta vaihdevaijeri voi olla kuivunut tai venynyt. Säädä vaihteet tarvittaessa ja tarkista samalla, että vaihtajan rattaat ovat suorassa. Säätötoimet on hyvä tehdä etukäteen, eikä vasta sen jälkeen, kun polvi on päätenyt kontaktiin ohjainkannattimen kanssa vaihteen hyppäämisen seurauksena.

Ohjaus

Ohjainlaakerin tulee pitää ohjaus herkkänä ja välyksettömänä. Tarkista ohjainlaakeri klapin varalta ja myös, että se ei muistuta autopilottia. Tarkista samalla ohjainkannattimen ja -tangon kiinnitysruuvin kireys. Näitä asioita ei tule ajatelleeksi ennen kuin jokin ohjauksessa antaa myöten, mikä päättyy harvoin hyvin.

Kun ammattiapu on tarpeen

Vaikka näppärä kotimekaanikko ja tee-se-itse-mies selviytyykin useimmista pyörän korjaukseen sisältyvistä töistä, toisinaan on parasta kääntyä ammattiavun puoleen. Tähän on listattuna huoltotoimia, jotka on parasta teettää pyöräliikkeessä etenkin, jos ei tunne omistavansa mustaa vyötä pyörän korjauksessa.

Kiekkojen rihtaus

Jos kiekko heittää siinä määrin, että etu- tai takahaarukan tila alkaa olemaan kortilla, se tarvitsee rihdata. Mielellään rihtaus olisi hyvä tehdä jo paljon tätä aiemminkin. Sama pätee myös katkenneisiin tai löysällä oleviin pinnoihin. Rihtaaminen ei ole salatiedettä, mutta se vaatii kokemusta ja asianmukainen rihtauspukki helpottaa hommaa moninkertaisesti. Jos et tiedä mitä kiekon

rihtauksessa pitäisi tehdä, et halua opetella ja ennen kaikkea haluat välttää oppirahojen maksulta, tuo kiekko suosilla liikkeeseen.

Keula- ja iskarihuollot

Useimpien joustokeulojen alajalkojen huollon ja voiteluöljyjen vaihdon pystyy tekemään itse perustietämyksellä ja -työkaluilla. Vaimennuspuolen huolto ja öljynvaihto edellyttää sen sijaan tarkkaa tietämystä ja erikoistyökaluja. Tästä syystä keula on parasta huollattaa liikkeessä. Takaiskareiden kohdalla valtuutetun huoltopisteen puoleen kannattaa kääntyä vielä aiemmin, sillä niitä pystyy huoltamaan harvoin itse puhtaanapitoa ja voitelua lukuun ottamatta.

Jarrujen ilmaus

Onko levyjarrujen jarrupalojen ja -levyn jämäkkä kontakti muuttunut tuntumaltaan lähinnä kumipalloa muistuttavaksi? Se tarkoittaa, että jarruissa on todennäköisesti ilmaa. Kaiken lisäksi jarrut voivat hörpätä ilmaa myös seisoessaan, eli kumimainen jarrukahvan tuntuma voi olla hyvinkin vastassa talvitaun tai pakkasilla ajamisen jäljiltä. Lähes kaikki jarrut ovat ilmattavissa kotikonstein, mutta toimenpide on kaikkea muuta kuin siisti tai helppo ilman asianmukaista ilmaussarjaa. Jos tiedät ilmaavasi jarrut useasti, sellaisen hankkiminen voi olla kannattava satsaus. Muussa tapauksessa ilmaus on parasta jättää pyörämekaanikkojen vastuulle.

Tai sitten tuo pyöräsi huoltoon ja voit olla varma, että koko lista on käyty läpi puolestasi ja kerromme, jos jokin osa on kulunut ja kannattaa vaihtaa uuteen ennen suurempaa remonttia! Varaa huolto hyvissä ajoin tai vielä parempaa - teetä huolto talvella!

Petri Tinell